

Kaerasori – vähetuntud taimekahjur

Minul sõi üks kummaline elukas ära kartulite ja kaalikate maa-alused osad. 30 kaalikat läks selle nahka. Kartuli seest sain lõpuks kätte – 4 cm pikk, tumepruun, meenutab natuke rohutirtsu. Seljal oleks nagu tiivad koos, aga need pole tiivad.

Vastab VÄINO PALLUM

Tei kaalikatele ja kartulitele kurja teinud elukas on sihktiivaliste (ritsikaliste) seltsi sorilaste *Gryllotalpide* sugukonda kuuluv kaerasori (*Gryllotalpa gryllotalpa*).

Mujal maailmas arvestatavat taimekahjurit esineb meil vähesel määral – peamiselt Lõuna-Eestis.

Talle meeldivad liivakad ja veekogudeäärased niiskemad alad. Kaerasori ja tema vastsed elavad mullas. Maapinnale tuleb kahjur vaid ööpiimeduses. Nime on ta saanud sellest, et isasputukas teeb omapärast sorisevat häält, mida võib kuulda juunis.

Putukas on segatoiduline, taimse toidu kõrval kuuluvad menüüsse mitmete putukate vastsed ja näljkjad. Kahjuri valmikud ja vastsed uuristavad mullas horisontaalseid käike, kergitades sellega noori taimi üles ja lõhkudes nende juuri.

Pahategija sööb köögiviljade, lillede ja ilutaimede idanevaid seemneid, närib taimede juuri, mullapinna alust varreosa, sibulaid, juurikaid ja mugulaid.

Kaerasori valmik on tumepruun, 35–50 mm pikkune, silindrilise kehaga, lühikeste, poolt tagakeha katvate kattetibadega putukas, kes liigub üsna väledalt. Esijalad on tal labidakujulise hambulise käpaga kaevejalad. Nendega uuristabki mullas ebakorra-

päraseid sõrmejamedusi horisontaalkäike.

Vastsed on valmikute sarnased, väikeste tiivaalgmetega. Kaerasori muneb maisjuunis munakogumiku (150–300 muna) 10–20 cm sügavusele mulda tehtud koopakesse (erilisse pessa), mis kujutab endast väliselt tihket rusikasuurust mullakamakat. Munad on kollakad, kerge pruunika läikega, 2–3 mm suurusel.

Vastsed kooruvad 10–15 päeva möödudes. Emasputukas valvab nii noori vastseid kui ka mune. Vastsed talvituvad sügaval mullas. Ühe põlvkonna areng kestab 18–30 kuud.

Kaerasorile on meelne kerge ja niiskevõitu või kompostiga rikkalikult väetatud muld.

Tõrjeks kobestage taimede reavahesid regulaarselt ja juunis kraapige pesad välja. Toppige kahjuri käikudesse mõne tugevasti lõhnava ainega immutatud räbalaid.

Sõrmega pikki horisontaalkäiku ajades leidke püstloodne sissekäik pessa, laiendage selle ava ettevaatlikult, valage pessa veidi vananenud (rääsunud) toiduõli ja seejärel laske sinna aeglaselt vett voolata.

Valmikud tulevad mullapinnale, vastsed ja munad hävivad.

Aprillis–mais asetage mulda ca 10 cm sügavused silindrilised nõud ja katke pealt.

Kasvatage ohustatud taimede vahel küüslauku. Kaerasorisid on hävitatud ka mürgitatud meelissöödaga – keedetud nisu- või rukkiteri on segatud toiduõli ja mõne pulbrilise söötmürgiga kumbagi 50 g ühe kg terade kohta. Meelituseks pange sööta 2–3 cm sügavusele mulda.

